

Ingemar Sjöberg
Landenheten
010-2236380

Regeringskansliet
n.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om Naturvårdsverkets förslag på jakttider

Sammanfattning

Länsstyrelsen välkomnar denna översyn av jakttider då det var 20 år sedan en sådan genomfördes senast och viltpopulationerna i länet har förändrats mycket under denna tid. Länsstyrelsen tillstyrker flertalet av de föreslagna ändringarna Naturvårdsverket föreslår. Arter som Länsstyrelsen bedömer särskilt viktiga kommenteras i särskild ordning nedan.

Älg förvaltas med en lång jaktperiod och mål för förvaltningen som effektueras i avskjutningsmålen i planerna för landets älgförvaltningsområden. För älg handlar frågeställningen i länet om att skjuta upp älgjaktstarten till ett fast datum som sammanfaller med slutet av brunstperioden. Länsstyrelsen föreslår därför den 15 oktober som tidigaste datum för första älgjakttag i det södra området. Det ses som en stor fördel med ett gemensamt slutdatum för jakt och träning av jakthundar som förföljer klövvilt, Naturvårdsverkets förslag tillstyrks. Genomförs förslaget om gemensamt slutdatum 31 januari för klövviltsjakt med hund ser Länsstyrelsen heller inte något särskilt behov av att kunna reglera slutdatum för älgjakten. Länsstyrelsen anser vidare att jakttiden för älgkalv på oregistrerad mark inte bör vara längre än tre dagar. Länsstyrelsen vill förenkla hanteringen vid felskjutning av könkvoterade vuxna för licensområden. Jaktförordningens 52 c § bör ändras så att även vuxen älg av annat kön än vad som följer av en licens, omfattas av bestämmelsen.

Länsstyrelsen tillstyrker ändringen om att vildsvinssugga som följs av kultingar. Begreppet randiga eller bruna små kultingar är dock otydligt vilket gör tillämpningen av bestämmelsen oförutsebar. I stället för att tidigarelägga uppehållet föreslås ett uppehåll under perioden 1 februari – 16 april för vuxna vildsvin.

Länsstyrelsen är positiv till ett slopat brunstuppehåll på hind och kalv för dovhjort. En utökad jakttid i mars ger även möjlighet att beskatta stammen i områden med höga tätheter.

Länsstyrelsen motsätter sig Naturvårdsverkets förslag om allmän jakt på kronhjortshind och kalv 1 oktober – 28 februari. Det är bättre att stimulera samverkan i kronhjortsskötselområden i avvaktan på ett nytt förvaltningssystem än att temporärt införa allmän jakt som snarare riskerar att försvåra möjligheterna att utveckla en fungerande förvaltning av arten.

Förslaget om jakt på rådjur i februari tillstyrks för att komma till rätta med nuvarande utveckling med höga skador i skogsbruket och ökat antal viltolyckor. Däremot avstyrks förslaget om vårjakt på råbock.

Länsstyrelsen anser att punkt 12 i Jaktförordningens bilaga 4, om skydds jakt på älg ska styrkas i sin helhet.

Synpunkter

Länsstyrelsen lämnar endast synpunkter och förslag för de arter som vi särskilt tillstyrker eller av principiella skäl avviker från Naturvårdsverkets bedömning. För övriga arter delas Naturvårdsverkets bedömning utan särskild motivering.

GRÄVLING

Länsstyrelsen ser positivt på att gällande sluttidpunkt för jakten anpassas så att den inte överlappar ungarnas födsel.

VILDSVIN

Erfarenheterna från länet delar forskningens resultat om tidigt födda kullar. Enligt både erfarenheter från jakt i länet och forskningens resultat så förekommer ofta nyfödda kullar redan i januari. Att tidigarelägga uppehållet i jakttiden för vuxna djur och behålla samma längd för uppehållet är en kompromiss. Länsstyrelsen föreslår istället ett uppehåll under perioden 1 februari – 16 april. Sluttidpunkten bör inte tidigareläggas eftersom suggan ofta uppträder utan kulingarna under digivningsperioden.

Länsstyrelsen välkomnar en ny definition av ”smågrisar” i formuleringen om ”sugga som åtföljs av smågrisar”. Begreppet randiga eller bruna små kulingar är dock otydligt, vilket gör tillämpningen av bestämmelsen oförutsebar. Förslaget behöver därför bearbetas så att det blir en förvaltnings- och rättssäker definition som inte lämnar utrymme för feltolkning.

DOVHJORT

Länsstyrelsen är positiv till ett slopat brunstuppehåll på hind och kalv. Framförallt eftersom det ger större möjlighet att reglera populationen genom förvaltningsjakt. Det ger också ett ökat jaktligt värde eftersom jakt bedrivs på andra arter under perioden med samma typ av hundar, således om det kommer jagad hind eller kalv i pass så kan den fällas.

En utökad jakttid i mars ger möjlighet att beskatta stammen i områden med höga tätheter, vilket också möjliggör en selektiv jakt på svagare individer som riskerar att inte överleva vintern. Förhållandet gäller även handjur som ofta är hårt tärda av höstens brunst kan vara i dålig kondition. För att uppnå en god könsfördelning och möjliggöra en hög andel kraftfulla handjur i brunsten skulle det vara bättre med jakt på handjur i mars än september. Det som talar emot är

den jaktliga traditionen att skjuta handjur i god kondition innan brunstperioden, vilket ger ett högre jaktligt värde. Genom att jakten på dovhjort regleras genom allmän jakttid ansvarar jägare och markägare lokalt för såväl kvalitet som kvantitativ utveckling av dovhjortstammen. I län som Jönköping präglas hittills hjortdjursamhället av selektivbetande älgar och rådjur. Just nu håller hjortdjurspopulationerna på att förändras med en allt högre inblandning av grovfoder och generellbetande dov- och kronhjortar. Foderkonkurrensen riskerar att leda till minskande kvalitet på våra hjortdjursstammar och ökande skador i såväl jordbruk som skogsbruk. Skador som ofta blir påtagliga i det högre fältskiktet och älgen vanligtvis får bära skuld för hela skadebilden genom sitt betande i värdefulla ungskogar. I själva verket är det foderbrist där begärliga arter ätits upp i tidigare utvecklingsstadier av rådjur och på senare år allt tätare populationer av dov- och kronhjort. Den negativa utvecklingen kan dock motverkas genom ökad möjlighet till populationsbegränsande jakt i kombination med att myndigheter och organisationer verkar för att en ökad kunskap om samförvaltning av klövviltsarter. Sammantaget tillstyrks Naturvårdsverkets förslag.

KRONHJORT

Länsstyrelsen tillstyrker inte Naturvårdsverkets förslag om allmän jakt på hind och kalv 1 oktober – 28 februari (JF 1987:905, bilaga 1). Naturvårdsverket har trots regeringsuppdraget 2015 skjutit upp avgörande frågor avseende förvaltning av kronhjort. Detta samtidigt som arten är under stark expansion i många områden i syd- och Mellansverige. Det medför ett stort behov av ett fungerande förvaltningssystem vilket gör det extra olyckligt att utveckling av förvaltningssystemet skjuts på framtiden. Att införa allmän jakt i avvaktan på ett ovisst system med områdesförvaltning är inte en lämplig åtgärd. Länsstyrelsens bedömning är att om ett system med allmän jakt införs på kronhjort så kommer det bli mycket svårt att komma vidare i frågan om ett fungerande förvaltningssystem för kronhjort eller ett system för flerartsförvaltning.

Länsstyrelsen har under de senaste åren registrerat flera kronhjortsskötselområden (KSO) i delar av länet där kronhjortstammen är under etablering. Vi ser inte en fullt etablerad stam som krav för registrering. Att komma igång tidigt med förvaltningsarbetet är avgörande för att få kunskap om stammen och kunna motverka allvarliga betesskador. Erfarenheten är att skadorna ofta uppkommer i etableringsfasen i ett nytt område. Därefter avtar ofta skadorna när hjortarna etableras i sitt nya hemområde. Genom tidig samverkan i KSO kan således markägare och jägare lokalt komma fram till hur arten bäst förvaltas efter de förutsättningar som råder i området. Ett problem är att det ofta krävs större områden än ett enskilt KSO, baserat på samverkan i älgskötselområde (ÄSO) vid förvaltning av kronhjort. Detta kan antingen lösas genom samverkan mellan flera KSO eller registrering av KSO inom ett helt älgförvaltningsområde (ÄFO). I Jönköpings län finns ett fungerande exempel. De flesta ingående jakträttshavarna i ÄFO 8 Nordväst samverkar i ett gemensamt KSO. Området har en egen styrelse som rapporterar till älgförvaltningsgruppen och Länsstyrelsen. Jakten i detta område bedrivs som avlysningsjakt med möjlighet att anpassa avskjutningen efter tillgång till vilt och eventuell skadebild.

I detta läge är det bättre att stimulera samverkan i KSO i avvaktan på ett nytt förvaltningssystem än att temporärt införa allmän jakt som snarare riskerar att försvåra möjligheterna att utveckla en fungerande förvaltning av arten. Erfarenheten är vidare att det är svårt att följa upp avskjutningen av kronhjortskalv som sker med stöd av bestämmelserna för allmän jakt enligt (bilaga 1, JF). Trots att det är troligt att viss avskjutning sker och trots den lagstadgade rapporteringsskyldigheten (5 a §, JF) så har Länsstyrelsen inte mottagit några avskjutningsrapporter om fällda kronhjortskalvar för denna typ av områden. Länsstyrelsen får därför ingen samlad bild av avskjutningen och förekomsten av kronhjort i länet. Något som särskilt bör beaktas vid övervägande om allmän jakt på kronhjortshind och vid utformning av ett framtida förvaltningssystem för kronhjort. Länsstyrelsen tillstyrker däremot Naturvårdsverkets förslag om jakt inom kronhjortskötselområde (JF 1987:905, bilaga 3).

RÅDJUR

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets bedömning angående jakt på get och kid i februari, förslaget tillstyrks. I Jönköpings län har jakten förändrats de senaste åren genom främst genom vildsvinens etablering och ökad focus på att nå avskjutningsmålen i älgförvaltningen. Jaktrycket har förskjutits från jakt efter småvilt och rådjur med drivande hundar till jakt efter vildsvin och älg med ställande hundar. Det finns fler faktorer som påverkar bland annat minskad användning av hagelvapen vid jakt med hänsyn till blyrester i köttet. De förändrade jaktformerna medfört en lägre avskjutning på rådjur än vad populationen avkastar. Därmed bidrar förändrade jaktformerna också till den negativa spiral med höga skador i skogsbruket och ökat antal viltolyckor som Naturvårdsverket beskriver i remissen. Generellt är det också ett lägre jaktryck intill hårt trafikerade vägar och tätorter vilket i sin tur leder ett ökat antal viltolyckor.

Länsstyrelsen delar **inte** Naturvårdsverkets bedömning angående jakt på hornbärande rådjur 1 maj till 15 juni, förslaget avstyrks. Länsstyrelsen har liksom Naturvårdsverket uppfattningen att handjur inte är lika populationsreglerande som jakt på hondjur. Däremot är det av betydelse för artens kvalitativa utveckling att det finns en tillräckligt stor andel vuxna handjur i populationen. I Jönköpings län ligger avskjutningen av handjur på drygt 60 % av de fällda vuxna individerna i genomsnitt de senaste fem åren. Således är det redan med dagens jakttider en skev fördelning mellan han- och hondjur. Konsekvenserna för rådjursstammens kvalitativa utveckling bör därför utredas vidare innan vårjakt på råbock införs i länet.

ÄLG

Länsstyrelsen tillstyrker delvis Naturvårdsverkets förslag om fast start och sluttidpunkt för älgjakt (JF bilaga 2). Länsstyrelsen är positiv till förslaget att jakttiderna för älg fastställs till en fast start- och sluttidpunkt (förutsatt att slutdatum blir sista februari). Den del som omfattar länsstyrelsernas möjlighet att besluta om uppehåll tar vi inte ställning till eftersom frågan inte är aktuell i Jönköpings län.

Länsstyrelsen anser dock inte att starten ska vara den 8 okt. (södra området, d.v.s. övriga delar av landet, enligt JF bilaga 2, tredje stycket). Älgjakt bör inte

bedrivs under älgens huvudsakliga brunstperiod. Därför föreslås 15 oktober som tidigaste startdatum. Förslaget om ett fast slutdatum för jakt efter älg den 28 (29) februari, kan godtas förutsatt att tiderna i 16 § JF för jakt och jaktträning av hund som förföljer älg fastställs till den 31 januari. Länsstyrelsen anser vidare att jakttiden för älgkalv på oregistrerad mark inte bör vara längre än tre dagar. Startdatum bör vara samma som för registrerade älgjaktområden. Därför föreslås jakttiden för oregistrerad mark till den 15 okt. – den 18 okt.

Problemet att avskjutningsmålen inte uppfylls har inte med starttidpunkten eller sluttidpunkten för älgjakten att göra så länge älgjakten får bedrivs under en flera månader lång period. Jakttiden för älg bör därför vara så lång som de biologiska ramarna medger men måste anpassas så att älgen inte utsätts för onödig störning. Dels under brunstperioden och dels i slutet av den biologiska jaktidsramen. Det senare avhjälpes på ett mycket bra sätt med ett gemensamt slutdatum för jakt med hund på allt klövvilt den 31 januari.

Resonemanget om att älgen inte påverkas av störningar under brunstperioden håller inte fullt ut trots referens till genomförda studier. Det finns flera studier som visar på motsatsen, att älgen har ett komplicerat brunstspel och är mycket känslig för störning på brunstplatsen. Kon kan dock mycket väl ändå bli betäckt vid det första brunstillfället eller vid en senare ombrunst, men det naturliga urvalet och kalvningsdatum påverkas negativt. I det fall då den mest kapitala tjuren fälls under brunstperioden så kommer kon troligtvis betäckas av en svagare tjur vid samma brunstillfälle, senare eller inte alls. Tillåts en lång jaktperiod på oregistrerad mark, med valfritt antal kalvar, minskas incitamentet för jakträttshavaren att registrera marken i ett älgjaktområde. Länsstyrelsen har funnit en lämplig avvägning med tre dagars jakttid. Då kan jakträttshavare med mindre fastigheter, som inte kan eller vill ingå i ett registrerat älgjaktområde, jaga och få möjlighet till ett jaktuttag för marken. För att denna kategori av jakträttshavare ska känna delaktighet i förvaltningssystemet är det viktigt att dessa ges möjlighet att börja älgjakten samtidigt som de registrerade älgjaktområdena.

I Jönköpings län har det de senaste åren varit vanligt förekommande att älgskötselområden eller hela älgförvaltningsområden kommit överens om att skjuta upp jaktstarten tills den huvudsakliga brunstperioden är över. Flera reproduktionsundersökningar, där SLU och SVA varit involverade, har också genomförts i samband med jaktstarten. Resultaten visar tydligt att älgjakten för närvarande påbörjas i brunstperioden. Speciellt är då jaktstarten, den andra måndagen i oktober, infaller tidigt. För Länsstyrelsen är det ett tungt vägande skäl att föreslå den 15 oktober som startdag. Största problemen med lokala överenskommelser om senarelagd jakt är älgobsen och att oregistrerade områden som inte kan skjuta upp jaktstarten. Älgobsperioden går att anpassa men jakträttshavaren som jagar på oregistrerad mark kan inte medges flytta sin premiär.

Förslag om ändring av Jaktförordningen 52 c §

Könskvotering för licensområden regleras idag i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2011:7. Det är viktigt att Länsstyrelsen fortsatt har möjligheten att inom licensområden kunna kvotera vuxna och kalvar och vilket kön de vuxna älgarna har. Även om könskvotering sällan används i praktiken är det en tydlig och

viktig styrsignal till områden som inte jagar på ett sätt som leder till att målen i älgförvaltningsplanen nås. Länsstyrelsen ser behov av förändring och tydliggörande av bestämmelserna kring hantering av överträdelse mot beslut om kvotering. Länsstyrelsen föreslår att 52 c § ändras;

Nuvarande 52 c §: Har fler älgar fällt än vad som följer av en licens, skall en särskild avgift betalas till länsstyrelsen utöver avgiften enligt 52 b §.

Förslag: Har fler älgar fällt eller vuxen älg av annat kön än vad som följer av en licens, skall en särskild avgift betalas till länsstyrelsen utöver avgiften enligt 52 b §

Vid överträdelse mot nuvarande bestämmelser upprättas en brottsanmälan och den fällda älgen förverkas av Polisen. Genomförs ändringen så kommer licensområde som faller älg av fel kön enligt Länsstyrelsens beslut om kvotering att behandlas på samma sätt som om licensområdet faller fler älgar än vad licensen medger. Anmälan görs till polis som upprättar ett PM om felskjutningen. Vid rapportering av den felskjutna älgen beläggs den med en särskild avgift utöver fällavgiften.

TIDER FÖR JAKT MED HUND OCH JAKTRÄNING MED HUND

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om jakt och träning av hund.

Länsstyrelsen anser att 31 januari är lämpligt ett slutdatum för jakt och jaktträning av hundar som förföljer klövvilt. I Viltförvaltningsdelegationen har frågan om att Länsstyrelsen hittills inte kunnat besluta om att avlysa jakten med hund, av andra skäl än 18 § JF, från den 31 januari varit avgörande för beslut av jakttidens längd. Naturvårdsverkets förslag till förordningstext bör dock förtydligas så att det blir tydligt att även hund som ställer vilt får användas 1 oktober – 31 januari för södra området och 1 september till 31 januari för norra området. Genom en ändring bifaller Länsstyrelsen även förslaget om ett fast slutdatum för älgjakten den 28 (29) februari.

19.18. 16 § jaktförordning (1987:905) – hund som förföljer vilt efter lo

Länsstyrelsen tillstyrker innebörden i förslaget men önskar att texten förtydligas. Förslag:

Hund som förföljer lo den 1 feb.-den 15 mars eller den senare tidpunkt då jakten ska vara avslutad eller har avlysts genom beslut.

Sanitär olägenhet / olägenhet för människas hälsa

Länsstyrelsen instämmer i att en anpassning av formuleringen till miljöbalkens begrepp är lämplig men bedömer att begreppet kan behöva förtydligas ytterligare. Länsstyrelsen instämmer även i att vägledning här är nödvändig om en ny formulering ska införas. Länsstyrelsen önskar poängtera att tolkningen Naturvårdsverket gör kan innebära ett ökat antal ansökningar till länsstyrelserna, vilka i vissa fall inte kommer kunna beviljas.

SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 5

Förslaget tillstyrks med tillägget att punkten även ska omfatta talgoxe, blåmes och ladusvala.

SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, PUNKT 12

Förslaget tillstyrks inte. Länsstyrelsen anser att punkt 12 ska styrkas i sin helhet.

Älgen förvaltas inom ramarna för den adaptiva älgförvaltningen. Bestämmelsen om skydds jakt på så kallade havreälgar infördes när älgskadefonden avskaffades. I praktiken har bestämmelsen inte utnyttjats eftersom jakträttshavarna ser älgen som en gemensam resurs. Den stora arealen havre som förr odlades i länet har till stor del också ersatts av intensiv vallodling. Länsstyrelsen har inte mottagit några rapporter om älgar som skjutits med stöd av bestämmelsen i åtminstone de senaste 15 åren. Länsstyrelsens bedömning är att det endast kommer att föranleda ett fåtal skydds jaktansökningar om bestämmelsen tas bort. Därför anser vi inte heller att något egentligt behov av att reglera skydds jakt på älgkalv i punkt 12.

SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, NY PUNKT: STORSKARV

Länsstyrelsen ser inte att det finns någon negativ konsekvens av att tillåta jakt på enskilda initiativ. Det är dock oklart hur Habidesrapporteringen ska gå till och det är något som bör utredas innan förslaget verkställs.

SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, NY PUNKT: SÅNGSVAN OCH TRANA

Länsstyrelsen anser att det är ett bra förslag att tillföra denna punkt i bilaga 4. Förslaget skulle kunna minska ersättningskostnader samt ge brukare möjlighet att påverka sin skadesituation utan att behöva söka om tillstånd, vilket kan upplevas vara krångligt eller obehagligt då sådana ansökningar kan skapa reaktioner från allmänheten. Det är dock oklart hur Habidesrapporteringen ska gå till och det är något som bör utredas innan förslaget införs.

SKYDDSJAKT JF BILAGA 4, VILDSVIN INFÖRS INTE

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets uppfattning att inte förändra bilaga 4 gällande vildsvin.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med viltvårdshandläggare Ingemar Sjöberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Henrick blank medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till:

Camilla Frisch camilla.frisch@regeringskansliet.se